

EU-samarbejde om økologiske frø

Med udgangen af 2036 skal grøntsagsproducenter i EU anvende økologiske frø. Det bliver en udfordring at nå dertil, da der er tale om mange kulturer og ofte små arealer sammenlignet med landbrugsafgrøder.

✍ Malene Kræfting og Karen Munk Nielsen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, malk@icoel.dk

📷 Sidsel Birkelund Schmidt og Morten Telling

Et internationalt samarbejde er nødvendigt, hvis grøntsagsbranchen i EU skal nå målet om 100 procent økologiske frø i produktionen efter 2036. Avlere og virksomheder i Europa opererer på samme marked, og derfor skal avlerne så vidt muligt have ensartede rammer at producere under, når det gælder frø og udsæd.

Ens regler, forskellig praksis

Der gælder i princippet allerede samme regler for anvendelse af økologisk udsæd i alle EU-lande. Praksis er imidlertid forskellig fra land til land, når det gælder dispensationer fra kravet om økologisk udsæd. Ligeledes er der stor forskel mellem lande på antallet af kulturer i Kategori 1, dvs. kulturer, hvor man vurderer, at der er tilstrækkeligt udbud af relevant, økologisk frø- og formeringsmateriale.

Det er konklusionen i en analyse af forholdene i en række europæiske lande, som blev fremlagt på et tværnationalt møde for branchens aktører i maj 2024.

Lande uden Kategori 1-liste

Analysen omfatter 14 europæiske lande og viser, at seks lande (Østrig, Irland, Island, Litauen, Storbritannien og Nordirland) ikke har en Kategori 1-liste, mens de øvrige otte (Belgien, Schweiz, Tyskland, Danmark, Frankrig, Luxembourg, Holland og Sverige) har mindst én art eller sortsgruppe opført under Kategori 1.

Kun agurk og løg er opført på Kategori 1 i mere end ét land, mens andre arter kun optræder på et enkelt lands Kategori 1-liste.

Specialistgrupper

En forudsætning for at få flere arter på Kategori 1-listerne er, at der foretages en kvalificeret vurdering af det tilgængelige frøudbud. Den opgave skal varetages af specialister på området. I Danmark er Landbrugsstyrelsen ansvarlig for specialistgrupperne. Planen var oprindeligt at etablere op til 15 grupper, men denne plan er under revision, så der sandsynligvis bliver færre og mere behovsbetonede møder i relevante specialistgrupper. Sverige, UK, Nederlandene og Frankrig har etableret 4-5 specialistgrupper.

Forskellig praksis for dispensationer i nabolande og Kategori 1-afgrøder påvirker udbuddet af økologiske frø landene imellem. Med øget kommunikation kan vi skabe mere lige vilkår for landmænd og

Økologiske gulerodsfrø er et eksempel på, hvorfor det kan være vanskeligt at skaffe frø af de ønskede sorter. Det skyldes, at en del sorter er vanskelige at opformere økologisk. Fra 2037 skal alle frø i økologisk grøntsagsproduktion være dyrket økologisk.

Der er behov for at stimulere den økologiske frøproduktion. Det kan ske gennem et internationalt samarbejde, så EU's grøntsagsavlere kan nå 100 procent økologiske frø i markerne efter 2036.

virksomheder, og som udgangspunkt kan specifikke afgrøder være i fokus. Når et land lister en art i Kategori 1, kan det påvirke andre landes syn på arten. Større gennemsligtighed og øget samarbejde mellem landene kunne strømline kategoriseringsprocessen og skabe lige konkurrencevilkår. Et eksempel på specialistgrupper i Sverige:

- Korn og bælgfrugter
- Foderplante-frø
- Kartoffler
- Grøntsager og frugt

Europæisk netværk

Der er behov for at stimulere den økologiske frøproduktion. Det kan et netværk på

tværs af landegrænser bidrage til. I et netværk er det muligt at give inspiration til og udveksle viden med aktører i andre lande vedrørende specialistgrupper, nationale handlingsplaner, udfordringer i frøproduktionen og resultater fra økologiske markforsøg i sammenlignelige klimaregioner. Et europæisk netværk kan bidrage til kommunikationen mellem frøfirmaer, landmænd/avlere og myndigheder. Lande med relativt lille økologisk grøntsagsareal kan i fællesskab og med større vægt efterspørge økologiske frø samt levere vigtige data til frøproducenterne om de nationale markeder og potentialet for at øge den samlede efterspørgsel af bestemte sorter. ■

Møder i 2024-2025

- I maj 2024 blev der holdt et tværnationalt møde for branchens aktører. Mødet var arrangeret af EU-projektet LiveSeeding i samarbejde med det tyske projekt RoadmapsOekoPVM og det danske projekt Økologiske grøntsagsfrø skal fremtidssikres.
- Mødet var første skridt til at etablere et europæisk netværk med deltagelse primært af nordvest-europæiske lande, som deler samme udfordringer.
- I eftersommeren 2024 er der afholdt et møde i en mindre gruppe vedrørende frø til småplanter.
- Der afholdes endnu et møde i 2025 med henblik på at udbygge netværket af avlerrepræsentanter, frøvirksomheder og myndigheder.

Vegetable								
BE	CH	DE	DK	FR	LU	NL	NL (cont.)	SE
Beetroot	Crunchy lettuce	Cucumber	Cucumber	Aubergine	Cucumber	Asparagus	Lactuca	Gardencress
Celery	Leek	Endive	Garlic	Brassica	Endive	Aztec sweettherb	Leek	Watercress
Chard	Onion	French bean	Luffa	Carrot	Gardencress	Beetroot	Mint	
Cucumber	Soybean	Gardencress	Marrow-stem kale	Celeriac	Onion	Broad bean	Onion	
Cucurbita	Wintercress	Onion	Mungbean	Chicory	Pumpkin	Caraway	Oregano	
French bean		Sweet pepper	Radish	Cucumber	Sweet pepper	Chard	Portulak	
Kohlrabi			Romaine	Cucurbita		Chili	Pumpkin	
Lactuca			Soybean	Fennel		Chicory	Radish	
Leek			Swede	Lactuca		Chervil	Rhubarb	
Onion				Leek		Coriander	Rocket	
Portulak				Onion		Cucumber	French bean	
Radish				Parsley		Dill	Savory	
Sweet pepper				Soybean		Fennel	Sweet pepper	
				Tomato		French bean	Tomato	
				Zucchini		Gardencress	Turnip	
						Garlic	Zucchini	
						Kohlrabi		

Promilleafgiftsfonden
for frugtavl og gartneribrug

Figur 1. Arter af grøntsager på Kategori-1 lister i seks lande. Jo mørkere farve, jo flere lande har arten på listen.